

Програма „Единен пазар“

SMP-2023-TOURSME

Преход към устойчива и адаптивна туристическа екосистема
– укрепване на капацитета на МСП

Резултат 3.2 Ръководство за обучители за обучение на МСП

www.inspires-tourism.eu

Co-funded by
the European Union

Проектът е финансиран от Програма „Единен пазар“ на
Европейския съюз по силата на споразумение за
безвъзмездна помощ № 101181590

Наименование на проекта: Иновативни решения за устойчиво развитие и конкурентоспособност на МСП в туризма

Акроним на проекта: INSPIRES

Споразумение за безвъзмездна помощ №: 101181590

Продължителност на проекта: 36 месеца

Начало на проекта: 1 ноември 2024 г.

Край на проекта - 31 октомври 2027 г.

Водещ партньор: Ерлебнис Бремерхафен – Германия

Партньори:

Туристическа служба на провинция Антверпен – Белгия

Европейска мрежа за културен туризъм - Белгия

Търговско-промишлена палата – Враца - България

Търговско-промишлена камара Севиля - Испания

Регион Подкарпатие - Полша

Лапландски университет по приложни науки - Финландия

Контакт

Франциска Стенцел, Хелмут Берендс, Клаудиа Хармс

Имейл: INSPIRES@erlebnis-bremerhaven.de

Уебсайт: www.inspires-tourism.eu

История на документа

Работен пакет	РПЗ Програма за обучение на обучители
Резултат	Резултат 3.2 Ръководство за обучители за обучение на МСП
Ниво на разпространение	Публично
Вид на резултата	Доклад
Изготвен от	Лапландски университет по приложни науки – Финландия (ЛУПН)
Дата за представяне	Месец 15: Януари 2026
Дата на подаване	16 март 2026

История на промени в документа

Версия	Дата	Създател	Забележки
V1.0	30.01.2025	Джени Килпелайнен, ЛУПН	Версия за коментари
V2.0	10.02.2026	Мирва Тапанинен ЛУПН	Версия за проверка от Водещия партньор (ВП)
V3.0	11.02.2026	Хелмут Берендс, ВП	Версия след проверка и коригиран формат от Водещия партньор (ВП)
V4.0	03.03.2026	Мирва Тапанинен ЛУПН	Версия след преглед от Водещия партньор (ВП)
V5.0	07.03.2026	Хелмут Берендс, ВП	Версия след окончателна проверка и коригиран формат
V6.0	16.03.2026	Джени Килпелайнен (LUAS)	Версия след коментарите на ЕИИМСП

Списък със съкращения

Коронавирус	COVID-19
Европейска комисия	ЕК
Европейска изпълнителна агенция за иновации и малки и средни предприятия	ЕИИМСП
Споразумение за безвъзмездна помощ	СВП
Споразумение за партньорство	СП
Малки и средни предприятия	МСП

Описание на действието	ОД
Координатор на проекта	КП
Неправителствена организация	НПО
Политически, икономически, социални, технологични, правни и екологични фактори	ПИСТПЕФ
Управителен съвет	УС
Малки и средни предприятия	МСП
Програма за обучение на обучители	ПОО
Ръководител на партньорския екип	РПЕ
Работен пакет	РП

Отказ от отговорност

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения са само на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за иновации и малки и средни предприятия (EISMEA). Нито Европейският съюз, нито предоставящият финансирането орган носят отговорност за тях. Партньорите по проекта INSPIRES не носят отговорност за начина на използване на информацията, съдържаща се в настоящия документ.

Партньори по проекта

Съдържание

Програма за обучение на обучители INSPIRES	1
Ръководства за обучители за пет обучителни модула	2
Модул 1: Управление на риска и устойчивост	2
Модул 2: Кръгов туризъм	4
Модул 3: Регенеративен туризъм	6
Модул 4: Разнообразие и приобщаване	8
Модул 5: Нововъзникващи технологии и интелигентен туризъм	9
Методи на обучение	12
Прогнозиране	12
Системен подход в мисленето	13
Съвместно създаване	14
Тестване	14
Източници	18

Програма за обучение на обучители INSPIRES

Пътят за преход в туризма¹ е стратегическа рамка на ниво ЕС, разработена чрез обширен процес на съвместно създаване, в който участват стотици заинтересовани страни в областта на туризма – предприятия, публични власти, дестинации, НПО, изследователи и държави-членки. Тя очертава действията, реформите, инвестициите и сътрудничествата, необходими за модернизиране на туристическата екосистема вследствие на COVID-19 и в съответствие със зелените и цифрови амбиции на ЕС. Пътната карта за преход не е замислена като универсален модел. Тя е обща рамка на ЕС, която всяка страна и регион адаптира към собствените си туристически реалности. Докато рамката дава насоки, практическото изпълнение се осъществява на местно ниво чрез координирани усилия на правителства, дестинации и предприятия.

Съдържанието на програмата на INSPIRES за Обучение на обучители „2“ е разработено така, че информацията и примерите да могат да бъдат адаптирани към различни контексти на ниво ЕС и на регионално ниво. Материалът може да бъде редактиран и обучителите могат на по-късен етап да включат добри практики и примери, специфични за региона. Програмата е разработена в съответствие с тази стратегическа рамка на ниво ЕС. Рамката подчертава, че МСП се нуждаят от местни мултипликатори и че екосистемите за обучение трябва да бъдат съгласувани с целите за зелен, цифров и устойчив преход. Програмата е разработена и създадена съвместно, за да съответства на тази стратегическа рамка на ниво ЕС.

Програмата е съгласувана с трите основни стълба на пътя: зелен преход, цифров преход и устойчивост. Методологията отразява принципите на стратегическата рамка, например чрез използване на конкретни за всяка страна казуси, акцентирание върху взаимното учене и изграждането на общности, както и предоставяне на теоретична база, но с приоритет на практическите инструменти за МСП. ³

Програмата подкрепя туристическата индустрия в обучението и повишаването на квалификацията на различни заинтересовани страни, като представители на организации за

¹ [Европейска комисия, 2022 г.](#)

² [Програма за обучение на обучители INSPIRES, 2025](#)

³ [Път към преход в туризма, 2022 г.](#)

управление на дестинации (ОУД), преподаватели, проектни мениджъри, длъжностни лица и лица, вземащи решения, в областите на устойчивостта и дигитализацията. Чрез тази програма за обучение, мултипликаторите могат след това да предадат знанията на МСП в своята страна и регион в рамки, благоприятни за МСП, които намаляват административната тежест и насърчават иновациите.

Практическото прилагане е проектирано така, че да бъде възможно най-прозрачно и лесно за използване. Програмата включва пет модула за обучение:

- 1) Управление на риска и устойчивост,
- 2) Кръгов туризъм,
- 3) Регенеративен туризъм,
- 4) Приобщаване и разнообразие, и
- 5) Нововъзникващи технологии и интелигентен туризъм.

Всички модели са съобразени с Transition Tourism Pathway. През 2025–2026 г. Лапландски университет по приложни науки организира пет онлайн обучения за мултипликатори. Общо 46 мултипликатори взеха участие. Тези мултипликатори сега ще пренесат знанията на местно ниво, като организират както офлайн, така и онлайн обучения по ключовите теми.

Настоящият наръчник представя петте теми и методи за обучение, които помагат на обучителите да:

- ✓ усвоят новата информация във всеки модул и
- ✓ предадат знанията на МСП в своя регион, като използват избраните методи за обучение.

Ръководства за обучители за пет обучителни модула

Модул 1: Управление на риска и устойчивост

Управлението на риска се отнася до процеса на идентифициране, оценяване, приоритизиране и намаляване на рисковете, за да се сведе до минимум вероятността и въздействието на неблагоприятни събития, като същевременно се максимизират възможностите за постигане на организационните цели. То включва систематичен подход

към разбирането и управлението на рисковете на всички нива в организацията, от стратегическото вземане на решения до ежедневните операции.

Безопасността е основната част от качеството и конкурентоспособността в туристическите предприятия. Сътрудничеството, обменът на информация и общите интереси за развитие укрепват дейността на мрежата и създават добавена стойност за всички страни.

В туристическите предприятия управлението на риска трябва да бъде интегрирано в стратегическото управление на всички нива – включително цел, управление, лидерство и ангажираност, стратегия, цели и операции. Въпреки че съществуват различни инструменти за управление на риска, всяка страна и регион има своя уникална оперативна среда и мрежи от заинтересовани страни. Затова е важно да се избере подход, който най-добре отговаря на дейността, размера и местоположението на предприятието.

Научете основите на управлението на риска и устойчивостта в туризма.

[Модул 1 „Управление на риска и устойчивост в туризма“](#) подчертава ролята на туристическата екосистема за укрепване на способността на МСП да издържат на сътресения като пандемии, климатични промени, недостиг на работна ръка, геополитически сътресения и уязвимости в цифровата сфера. Модулът подкрепя пряко това, като предоставя на МСП инструменти за предвиждане и реагиране при такива сътресения.

Ключови понятия:

Управление на риска, предвиждане, устойчивост, безопасност в туризма, криза, управление на кризи

Резултати от обучението

	Участник
1	Разбира концепцията за управление на риска и устойчивост в туризма
2	Анализира принципите и процесите на управление на риска от гледна точка на МСП
3	Разбира управлението на риска като цялостен подход както на стратегическо, така и на оперативно ниво

	Участник
4	Прилага процеса и инструментите за управление на риска в туристическия бизнес

Въведение

Този модул се състои от две части, както следва:

1. Цялостен подход към управлението на риска. Тази част разглежда концепцията за управление на риска и устойчивост и как тя се прилага в контекста на туризма от гледна точка на МСП.
2. Процес и инструменти за управление на риска. Тази част подобрява разбирането за фазите на процеса на управление на риска и наличните инструменти за МСП.

Съдържание

Този модул се състои от следното съдържание:

1. Два комплекта слайдове от лекциите, по един за всяка част
2. Примери и добри практики
3. Списък с видеоклипове и онлайн материали за четене
4. Дейности

Модул 2: Кръгов туризъм

Дейността на туристическата индустрия се основава на използването на големи количества материали. Индустрията консумира много енергия и вода и произвежда отпадъци. Тези отрицателни въздействия подчертават необходимостта от преминаване към кръгова икономика в туризма.

Като цяло кръговата икономика е икономически модел, който има за цел дълбока трансформация на начина, по който се използват ресурсите; ресурсите се използват повторно и се поддържат в цикъл на производство и употреба. Следователно кръговата икономика е важен инструмент за туристическите компании за постигане на устойчиво

развитие. Тя има положително въздействие върху околната среда, като повишава ефективността на използване на ресурсите в тяхната дейност.

Модул 2 Кръгов туризъм интегрира принципите на кръговата икономика в по-широкия зелен преход. Принципите на кръговата икономика се срещат многократно в стратегическите цели, оперативните мерки, действията за подкрепа на МСП, приоритетите за научни изследвания и иновации, както и в инструментите за мониторинг на околната среда. За МСП кръговата икономика често се прилага чрез системи за управление на околната среда и устойчиви обществени поръчки.

Ключови понятия

кръгов туризъм, използване на ресурсите, ефективност на ресурсите, принципи на кръговия туризъм, кръгов бизнес модел, практики от кръговата икономика, преход към кръгова икономика

Резултати от обучението

	Участник
1	Разбира концепцията за кръговата икономика и нейните основни характеристики в туризма
2	Анализира особеностите на кръговите бизнес модели и практики в туризма
3	Разбира как една туристическа компания може да започне своя път към кръгова трансформация

Въведение

Този модул се състои от две части, както следва:

1. Въведение в кръговата икономика в туризма. Тази част разглежда концепцията за кръговата икономика и нейните основни характеристики в туризма от гледна точка на туристическата компания.
2. Кръгови бизнес модели и практики. Тази сесия подобрява разбирането за кръговите бизнес модели и практики, както и за това как да се започне прехода към кръгова икономика.

Съдържание

Този модул се състои от следното съдържание:

1. Два комплекта слайдове от лекциите, по един за всяка част
2. Казус, свързан с прилагането на кръговата икономика в туристическа компания
3. Списък с видеоклипове и онлайн материали за четене
4. Дейности

Модул 3: Регенеративен туризъм

Регенеративният туризъм се откроява като новата вълна на устойчивостта в туристическата индустрия. Настоящите подходи към устойчивото развитие са недостатъчни, за да отговорят на нарастващите екологични и социални предизвикателства, което изисква от туристическите компании да възприемат напълно нов начин на мислене и правене на бизнес.

Следователно регенеративният туризъм не е вид туризъм, а по-скоро възприемане на различен начин на мислене за връзката между икономиката, природата и обществото. Става въпрос за реализиране на потенциала на туристическите дестинации да процъфтяват чрез увеличаване на регенеративния капацитет на природните и човешките живи системи, в които компанията е вградена.

[Модул 3 „Регенеративен туризъм“](#) подчертава, че туризмът трябва активно да подобрява екосистемите, не само да минимизира вредите, но и да подобрява благосъстоянието на местното население и да укрепва местните икономики, както и уникалния характер и културните ценности на дадено място. Системите на кръговата икономика са в основата на регенеративните процеси. Действията по Пътната карта подпомагат дестинациите в прехода към регенеративни оперативни модели.

Ключови понятия

регенеративно развитие; регенеративен туризъм; регенеративни туристически продукти и услуги; разработване на регенеративни туристически продукти

Резултати от обучението

	Участник
1	Разбира концепцията за регенеративно развитие и регенеративен туризъм
2	Анализира принципите на регенеративното развитие в туризма от гледна точка на МСП
3	Разбира регенеративния подход при разработването на туристически продукти
4	Прилага принципите на регенеративното развитие в туристическите продукти и услуги и в процеса на тяхното разработване

Въведение

Този модул се състои от две части, както следва:

1. Въведение в регенеративния туризъм. Тази част разглежда концепцията за регенеративно развитие и как тя се прилага в контекста на туризма от гледна точка на МСП.
2. Предложения за регенеративен туризъм. Тази част подобрява разбирането за различните видове продукти и услуги в областта на регенеративния туризъм и тяхното разработване

Съдържание

Този модул се състои от следното съдържание:

1. Два комплекта слайдове за лекции, по един за всяка част, посветени на ключовите моменти с примери за добри практики
2. Казус, свързан с това как регенеративният туризъм се прилага в МСП в туристическия сектор
3. Списък с видеоклипове и онлайн материали за четене
4. Дейности

Модул 4: Разнообразие и приобщаване

Приобщаващия туризъм означава създаване на туристически преживявания, които са достъпни и приветливи за всички, независимо от възраст, способности, културен произход или финансово състояние. Той премахва бариерите за достъпност – физически, информационни и социални – така че всички хора да могат да се наслаждават на туристическото преживяване комфортно и безопасно.

Достъпният туризъм означава проектиране и предоставяне на туристически преживявания, които могат да се ползват и да се наслаждават от хора с всякакви способности, включително тези с физически, сензорни или когнитивни увреждания. Тук разглеждаме достъпността от четири различни гледни точки: мобилност, слух, зрение и невродостъпност. Достъпният туризъм се фокусира върху премахването на бариерите в транспорта, настаняването, атракциите и информацията, така че всеки да може да пътува независимо, безопасно и с достойнство.

Достъпността е въпрос на човешки права. Туристическите компании и дестинации трябва да развият приобщаващ и достъпен туризъм. Това гарантира равни възможности и отразява социалната отговорност. Отваря се растящ пазар на пътуващи с разнообразни нужди и се укрепва репутацията чрез демонстриране на ангажираност към справедливост и устойчивост. Приобщаването е не само етично, но и икономически разумно, тъй като привлича повече посетители и е в съответствие с глобалните цели за отговорен туризъм.

[Модул 4 „Разнообразие и приобщаване“](#) включва ясно изразени и подробно разработени раздели както за разнообразието, така и за приобщаването. Пътната карта отчита необходимостта от туристически услуги, които са приобщаващи към различните типове клиенти. Достъпността е позиционирана както като въпрос на права, така и като конкурентно предимство за дестинациите.

Ключови понятия

Приобщаващ туризъм, достъпен туризъм, равенство, разнообразие

Резултати от обучението

	Участник
1	Разбира концепцията за приобщаващ и достъпен туризъм
2	Анализира принципите и процесите на приобщаващия туризъм от гледна точка на МСП
3	Разбира целевите групи на приобщаващия и достъпен туризъм
4	Прилага подходите и инструментите на достъпния туризъм в туристическия бизнес

Въведение

Този модул се състои от две части, както следва:

1. Приобщаващ туризъм
2. Достъпност в туристическите услуги

Съдържание

Този модул се състои от следното съдържание:

1. Два комплекта слайдове за лекции, по един за всяка част, посветени на ключовите моменти с примери за добри практики
2. Примери и добри практики
3. Списък с видеоклипове и онлайн материали за четене
4. Дейности

Модул 5: Нововъзникващи технологии и интелигентен туризъм

Новите технологии в туризма обхващат съвременни цифрови иновации като изкуствен интелект (AI), машинно обучение, големи езикови модели, големи данни, платформи и технологии за потапяне във виртуална реалност, като например метавселената. Тези технологии превръщат туризма от обикновени онлайн транзакции в интелигентни, интерактивни и основани на преживявания системи. Изкуственият интелект позволява на туристическите услуги да разпознават, анализират, учат и действат, подпомагайки маркетинга, продажбите, мобилността и персонализираното планиране на пътувания. Мултимодалният ИИ може да функционира като постоянен цифров спътник, който разбира

текст, изображения и видео, докато ултрареалистичните цифрови хора и аватари позволяват потапящи симулации и виртуални срещи. Заедно тези разработки подкрепят „безкрайния туризъм“, при който туристическите преживявания се простират отвъд еднократното пътуване и се интегрират в ежедневието на цифров живот.

Умният туризъм използва тези нововъзникващи технологии, за да подобри цялата туристическа екосистема на всички етапи от пътуването – преди, по време и след пътуването. Той представлява еволюцията на традиционния е-туризъм към преживявания, базирани на смартфони, управлявани от данни и подпомагани от изкуствен интелект, които се създават съвместно от пътуващите, дестинациите и технологиите. Умният туризъм се фокусира не само върху ефективността и персонализацията, но и върху по-широки обществени цели. Съгласно европейските и ООН рамки, интелигентният туризъм дава приоритет на достъпността, устойчивостта, дигитализацията, както и на културното наследство и творчеството. Интелигентната дестинация стратегически използва технологии и иновации, за да направи туризма приобщаващ, екологично отговорен и полезен както за посетителите, така и за местните жители, като същевременно подкрепя местната култура, творческите индустрии и дългосрочното регионално развитие.

[Модул 5 „Нововъзникващи технологии и интелигентен туризъм“](#) се отнася до двойния зелен и цифров преход, като ги позиционира като съществени за изграждането на по-конкурентна, устойчива европейска туристическа екосистема.

Ключови концепции:

Цифрова трансформация на туризма, рамка на е-туризма, интелигентен туризъм и интелигентен туризъм 2.0 (Метавселена), човешки връзки и нечовешки агенти в туризма, емпатични физико-цифрови туристически преживявания, нововъзникващи технологии за изкуствен интелект, интелигентен туризъм, интелигентни дестинации

Резултати от обучението

	Участник
1	Идентифицира основите на цифровата трансформация: е-туризъм, интелигентен туризъм и интелигентен туризъм 2.0 (метавселенски туризъм)

	Участник
2	Разбира човешките и нечовешките подходи в цифровия туризъм
3	Придобива познания за нововъзникващите технологии и тяхното влияние върху стратегията и дейността на организацията
4	Разбира концепциите за интелигентен туризъм и интелигентни дестинации
5	Анализира принципите и процесите на интелигентния туризъм от гледна точка на МСП
6	Разбира интелигентния туризъм като холистичен подход както на стратегическо, така и на оперативен ниво

Въведение

Този модул се състои от една част, както следва:

1. Нови технологии
2. Умен туризъм и умни дестинации

Съдържание

Този модул се състои от следното съдържание:

1. Два комплекта слайдове за лекции
2. Примери и добри практики
3. Списък с видеоклипове и онлайн материали за четене
4. Дейности

Методи на обучение

Всички обучителни модули в програмата „INSPIRES Обучение за обучители“ използваха различни методи на обучение. Методите и подходите са представени в тази глава. По-късно мултипликаторите могат да използват тези методи и инструменти при изграждането на капацитет на МСП в собствените си региони. Петте метода са прогнозиране, казуси, системно мислене, съвместно създаване и тестване. Тук представяме метода и обясняваме ползите както за обучителите, така и за МСП.

Прогнозиране

Прогнозирането се отнася до предвиждане на възможни бъдещи сценарии от конкретна перспектива. То подпомага вземането на решения на организационно и индивидуално ниво. Процесът на прогнозиране се състои от различни фази – определяне на времевата перспектива, събиране на данни, анализ на данни, използване на резултатите и последващи действия – за систематично предвиждане на алтернативни бъдещи сценарии. Стратегическото прогнозиране е процес на съвместно създаване.

Подходът и инструментите за стратегическо предвиждане (foresight) помагат на компаниите да планират своите решения и дейности така, че да постигнат желаната визия за бъдещето. Стратегическото предвиждане подпомага компаниите да се подготвят за несигурности и да използват по-ефективно бъдещите възможности. То може също така да подобри способността на дадена компания да реагира бързо на променящи се обстоятелства и конкурентна среда. Поради тези причини това е полезен подход при обучения по управление на риска и устойчивост за МСП.

За малките предприятия процесът на стратегическо предвиждане може да бъде по-лек и опростен, тъй като те често не разполагат с ресурсите или необходимостта да организират такива дейности по същия начин като по-големите организации. Дори и малък бизнес може да използва основните елементи на процеса, като събиране на необходимата информация, оценка на нейното значение при планирането и фокус върху представянето и създаването на бъдещето. Сред инструментите за стратегическо предвиждане, които могат да се използват, са например Futures Wheel, сценарии, PESTLE анализ, анализ на мегатенденции, както и анализ на тенденции и слаби сигнали.

Казуси

Казусът е реален или реалистичен пример за бизнес ситуация, който помага на участниците да проучат как са били подходени определени предизвикателства и какви решения са били използвани. Той предоставя конкретен контекст вместо абстрактна теория. Това позволява на участниците да видят как концепциите се проявяват в ежедневната работа.

Използването на казуси в семинар за МСП помага на участниците да се ангажират активно, да сравняват опит и да идентифицират практични идеи, които могат да адаптират към собствения си бизнес. Този метод насърчава също така дискусията, размисъла и решаването на проблеми, което прави опита от обучението по-релевантен и запомнящ се.

За малка туристическа компания разбирането на казусите предлага вдъхновение, показва какво работи в подобни контексти и подчертава как другите са приложили успешно бизнес практики. Казусите позволяват на бизнеса да се сравнява, да открива възможности за подобрене и да намалява рисковете, като се учи от пътя на другите.

Системен подход в мисленето

Системният подход в мисленето е подход за разбиране на взаимовръзките между различните елементи на дадена ситуация, организация или среда. Вместо да разглежда проблемите или задачите изолирано, системения подход в мисленето помага на участниците да видят цялостната картина: как причините и следствията се отразяват върху хората, процесите, природата и общностите.

В семинар за МСП използването на системения подход в мисленето помага на участниците да разкрият скрити връзки между туристическите фирми, местните общности, природата и посетителите, което улеснява идентифицирането на основните причини, вместо само да се лекуват симптомите. То подпомага и съвместното решаване на проблеми, тъй като всяко МСП допринася с част от системата, а съпоставянето им изгражда общо разбиране и поражда нови прозрения.

За малка туристическа компания системното мислене подобрява вземането на решения, като показва как изборите в ценообразуването, маркетинга, партньорствата или действията, свързани с околната среда, засягат по-широката екосистема, от която те зависят. То укрепва устойчивостта, като подчертава уязвимите места. Най-важното е, че помага на малките предприятия да разберат как техните действия допринасят за благосъстоянието на общността и околната среда — ключови принципи на регенеративния туризъм.

Съвместно създаване

Съвместното създаване е метод на сътрудничество, при който участниците работят заедно, за да генерират идеи, разработват решения или създават нещо ново. Вместо учителят или организацията да проектират всичко предварително, процесът активно включва учащите, заинтересованите страни или потребителите в оформянето на резултата. Той се използва често в учебни среди, дизайн на услуги, иновационни проекти и развитие на екипи. Методите за съ-творчество лесно се адаптират както към офлайн, така и към онлайн учебни среди, като се използват, например, канва, прототипиране или шаблони за съвместно писане.

Методите за съ-творчество често повишават ангажираността на участниците, защото хората са по-мотивирани, когато могат активно да допринесат за формирането на идеи или решения, вместо просто да получават информация пасивно. Това води и до по-качествени резултати, тъй като комбинирането на разнообразни преживявания и гледни точки обикновено води до по-богати прозрения. Друга ключова полза е по-силната ангажираност: когато участниците сами помагат за създаването на нещо, те чувстват притежание върху резултата и са много по-склонни да го подкрепят и да го използват на практика. Съвместното създаване също изгражда общо разбиране в групата, тъй като тясното сътрудничество помага за съгласуване на очакванията и намалява недоразуменията. Накрая, то дава сила на участниците, като цени тяхната експертиза и изгражда увереност, като същевременно укрепва доверието и общността в групата чрез съвместна работа.

В туристическите МСП съ-създаването носи множество ползи. То помага на предприятията да генерират нови идеи и да ги тестват бързо заедно със служителите, клиенти или партньори. Чрез прякото включване на клиентите или крайните потребители в процеса на създаване, МСП получават по-дълбоко разбиране за реалните нужди, мотивации и предизвикателства. Когато служителите участват в разработването на нови процеси, решения или услуги, те се чувстват ценени и включени в стратегическото развитие. Съ-създаването също така укрепва доверието и лоялността, тъй като клиентите се чувстват чути и ангажирани.

Тестване

Тестването е структуриран начин за изпробване на нова технология, приложение или система в контролирана среда, за да се види колко добре работи, преди да бъде напълно

въведена. То помага за ранното откриване на проблеми, за разбиране как решението се вписва в реални работни ситуации и за събиране на обратна връзка от потребителите. По време на обучителните сесии участниците могат да тестват например инструменти за изкуствен интелект, мобилни приложения, инструменти за устойчивост и мониторинг на ресурсите, както и инструменти за автоматизация на маркетинга.

Използването на тестване в семинар за МСП помага на участниците да учат чрез практика, а не само чрез слушане. Те могат да експериментират с реални технологии, да видят как се държат в техния собствен контекст и да обсъждат наблюденията си с колеги. Този практически опит помага за по-доброто усвояване на знанията и изгражда увереност при вземането на технологични решения. Практическото експериментиране може да помогне на МСП да правят по-интелигентни дигитални избори.

За малка туристическа компания разбирането на тестването носи ползата от намаляване на рисковете при въвеждането на нови цифрови инструменти, като системи за резервации, приложения за клиенти или услуги, базирани на изкуствен интелект. Чрез тестване преди инвестиране компанията може да избегне скъпи грешки, да подобри ефективността и да избере решения, които наистина подкрепят клиентското преживяване.

Заклучение

Програмата „INSPIRES Обучение за обучители“ е разработена с цел укрепване на капацитета на европейската туристическа екосистема чрез предоставяне на мултипликаторите на знания, инструменти и педагогически подходи, необходими за подкрепа на МСП в техния преход към зелена, дигитална и устойчива икономика. Петте модула на обучението – „Управление на риска и устойчивост“, „Кръгов туризъм“, „Регенеративен туризъм“, „Разнообразие и приобщаване“ и „Нововъзникващи технологии и интелигентен туризъм“ – отразяват ключовите приоритети на Пътя на прехода на ЕС за туризма и отговарят пряко на променящите се нужди на туристическите предприятия в различните региони.

Всеки модул предлага комбинация от теоретични основи, практически примери и практически дейности, като по този начин гарантира, че обучителите могат да адаптират материала към различни местни контексти. Програмата подчертава значението на дългосрочната устойчивост, стратегическото предвиждане, приобщаването и цифровата трансформация като съществени компоненти на успешните и ориентирани към бъдещето МСП в туризма. Чрез реални казуси, упражнения за съвместно създаване, инструменти за системно мислене и дейности за тестване обучителите получават подкрепа за създаване на учебни среди, които са интерактивни, уместни и основани на ежедневната реалност на малките предприятия.

Представените методологически подходи – прогнозиране, казуси, системно мислене, съвместно създаване и тестване – формират гъвкав набор от инструменти, които обучителите могат да използват, за да дадат възможност на МСП да предвидят промените, да внедряват иновации и да си сътрудничат в рамките на местните си екосистеми. Тези методи помагат на МСП да превърнат абстрактните концепции в конкретни действия, да укрепят своята устойчивост спрямо сътресения, да подобрят ефективността на ресурсите и да разработват туристически продукти и услуги, които възстановяват местната околна среда и общностите. Наръчникът за обучители е практичен инструмент за мултипликатори за пренасяне на знанията на местно ниво.

В крайна сметка програмата „INSPIRES Обучение за обучители“ има за цел да изгради мрежа от мултипликатори, която да ускори прехода към по-устойчив, приобщаващ

и технологично способен туристически сектор в Европа. Чрез насърчаване на споделеното учене, практическото експериментиране и междурегионалното сътрудничество програмата допринася за по-силна туристическа екосистема – такава, която е по-добре подготвена да се справя с несигурността, да приема иновациите и да води трансформацията към процъфтяващо бъдеще.

Източници

European Commission. 2022. Tourism Transition Pathway: the EU strategy to boost green and digital transformation. Cited 19.11.2025 available in <https://transition-pathways.europa.eu/tourism/ttp-reports/tourism-transition-pathway-eu-strategy-boost-green-and-digital-transformation>

Програма „INSPIRES Обучение за обучители“ 2025. Проект „Инициативи за устойчиви иновативни практики, устойчивост и овластяване в малките и средни предприятия в туризма“. Лапландски университет по приложни науки - Финландия. Цитирано на 19.11.2025 г., достъпно на <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/inspires/home/>